List 41. **NOVICE** Tečaj XLI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 10. oktobra 1883.

Obseg: Razglas kranjskim živinorejcem o prodaji plemenskih goved v Lescah na Gorenjskem. — Spravljajte sadne peške! — Okrajne ceste na Kranjskem, kako naj bi se vzdržavale vprihodnje. — Amerikansko-holandsko ravnanje pri spravljanji sena in otave. — Koliko je v našem cesarstvu dolgá zavarovanega na zemljiščih in hišah. — Nekaj o napakah pri mleku. (Konec.) — Vojska pijančevanju! — Stariši, pomagajte učiteljem pri odgoji otrok. (Konec.) — Novi gospodarski stroji. (Dalje.) — Spomini na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881. (Dalje.) — Podoba (povest). (Dalje.) — Deželni zbor kranjski. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Razglas

kranjskim živinorejcem o prodaji plemenskih goved v Lescah na Gorenjskem.

C. kr. kmetijska družba kranjska bode v Lescah 20. oktobra t. l. dopoldne ob 9. uri po očitni dražbi iz državne subvencije nakupljenih 5 plemenskih juncev in 3 breje telice belanskega rudečega plemena prodajala.

Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene, za katero jo družba kmetijska kupi in se prodá tistemu, kdor največ zá-njo dá proti temu, da jo 1) koj plača, in 2) se s pismom zaveže, jo najmanj dve leti za pleme obdržati.

K tej dražbi se zato pripuščajo samo kranjski živinorejci.

Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske
v Ljubljani 10. oktobra 1883.

Spravljajte sadne peške!

Letina za sadje je letos dobra v nekaterih krajih, posebno na južnem Štajarskem zeló dobra. Pa tudi pri pičlo dobri letini je prijateljem sadjereje prilika dana, skrbeti za to, da se peške, seme za prihodnje sadno drevje, ne zametavajo in uničujejo.

Gorko opominjamo toraj vse gospodarje, posebno pa gospode duhovnike in učitelje, ki imajo mnogo prilike, občiti z gospodarji na kmetih in s šolsko mladino, da zdaj ponavljajo svoje opominjanje in poduševanje za marljivo nabiranje in spravljanje sadnih pešek.

Gospod načelnik sadjerejskega društva južno-štajarskega, neutrudljivi delavec na polji kmetijstva dr. Ipavic, razglaša v tej zadevi v „Slov. Gospodarji“ sledeči poduk:

Meni se zdi naš kmetič kakor sv. Peter, ki podkve na cesti ni pobral, ker se mu je pretežavno zdelo, a po posamezne češnje je pa po več ko 50krat na tla segel. Marsikateremu kmetu ali posestniku se tudi zdaj po sadne peške in koščice, ki mu jih lepa priložnost na milijone ponuja, ne zdi vredno poseči, ter jih iz sadja nabirati; rajši bo spomladi po hostah lazil in si z veliko težavo kopal starikastih, sločenih grbačastih debel, na katerih dostikrat komaj le dobro vajeno oko po 3 do 4 slabe, obžuljene koreninice zagleda. Tak krempelj se potem vsadi v ozko, globoko jamo, se z vso močjo zateptá, in — kmetič čaka mirno na rast in sad.

Taka drevesca se navadno uže v prvem ali pa v drugem letu posušé, in kmet potem pravi: „Pri nas sadno drevje ne stori!“

Zatega del vam, ljubi kmetje, v tej zadevi na srce polagam svèt:

Kdor si je sadno pijačo pripravljal, naj zbere iz stiskanega (sprešanega) ostanka peške, katerih je na tisoče; če pa sami niste delali tokovca, pa pošljite k sosedu po nje. Peške dajte potem v lonec, katerega s peskom napolnite, in shranite vse v hladni hram ali v suho klet tako, da miši pešek ne snedó.

Ravno tako ravnajte, ako hočete breskve, češplje, orehe itd. saditi.

Zaradi breskev še posebno opominjam, da, ako koščico žlahtne breskve vsadite, dobite drevesce, katerega potem ni treba požlahniti.

Breskev iz koščice žlahne breskve vam zmiraj žlahni sad prinese. Zapomnite to, in ako se vam primeri, da izveste za prav dobre in žlahne breskve, kupite jih zavolj koščice, nikoli ne bodo predrage. Le pazite, da potem koščice lepo shranite v pesku, kakor sem uže poprej omenil. Ako bi se vam prostor, kjer hranite peške, zdel presuh, ne bo od škode, če pesek v lonci včasi pozimi z vodo škropite.

Kostanj pa je najbolje, če se v ježici (bljakovni ali lupini) v suho klet spravi, in spomladi sadi. Nekateri priporočajo tudi, da se kostanj shrani čez zimo v tekoči vodi v kaki posodi, tako globoko, kjer voda ne zamrzne. Tedaj na delo: „Zrno do zrna pogača“, — „Kamen do kamna palača!“

Okrajne ceste na Kranjskem,

kako naj bi se vzdržavale vprihodnje.

Med najimenitnejše naloge deželnega zbora kranjskega spada gotovo ona, da se: prvič okrajne ceste vzdržujejo v boljšem stanu, kakor zdaj, drugič pa, da se bremena vzdržavanja cest razdelé po vseh okrajih dežele bolj enakomerno.

Deželni zbor imel bo priliko pokazati uže letos pri rešitvi prošenj, katere zadevajo cesto iz Rakeka preko Bloške Police, katerih načel se namerava poprijeti gledé okrajnih cest, izrekoma, ali je načeloma za ali zoper to, da se gotovi del okrajnih cest vsakega okraja uvrsti med deželne ceste. — Prej ko se spuščamo v nadrobno razpravo teh vprašanj, podamo kratek pregled gospodarstva okrajnih cestnih zakladov iz leta 1882. na podlagi letošnjega poročila deželnega odbora, v katerem žalibog pogrešamo važnega podatka, namreč, koliko dolžine okrajnih cest ima vzdržavati vsak okraj.

Izkaz

vseh dohodkov in stroškov okrajno-cestnih zakladov leta 1882.

Cestni okraj	Dohodki: Priklade na %	Dohodki: Priklade gld.	Dohodki: Priklade kr.	Dohodki: Skupni dohodki gld.	Dohodki: Skupni dohodki kr.	Dolgost ceste v kilometrih	Stroški: Za popravljanje uže obstoječih in za napravo novih umestnih del gld.	kr.	Za popravljanje in razširjanje cestá gld.	kr.	Za potovanje gl.	kr.	Različni izdajki gl.	kr.	Skupaj gld.	kr.
Postojna	10	19	22	1380	50	34·160	261	65	249	94	28	—	—	—	1403	11
Škofja Loka . . .	16	6690	85	6395	75	78·712	2467	18	221	52	150	—	50	41	3654	09
Brdo	4	—	—	—	—	64·700	—	—	—	—	—	—	—	—	1185	—
Bistrica	6	900	—	2548	01½	31·205	426	89	153	—	120	—	7	—	2569	61
Kočevje	10	2682	49	5382	02½	131·205	1744	97	2255	64	352	77	291	04	5376	94½
Velike Lašče . .	20	1300	—	2168	96	59·312	430	90	197	63	217	60	71	96	1951	27
Krško	10	3180	—	5828	45	96·733	2084	43	2147	22	473	—	40	—	5869	01
Idrija	25	—	—	—	—	43·793	—	—	—	—	—	—	—	—	14490	22½
Kranj	6	3310	—	3550	35	98·260	987	01	260	26	140	—	213	60	1900	87
Kranjska gora . .	9	826	3	984	73	10·377	774	84	47	40	18	—	40	—	951	26
Lož	15	2900	10	3145	32	47·155	121	50	908	27	139	63	47	60	2765	25
Ljubljanska okolica	10	9600	—	10213	70	182·443	2882	—	2646	57	450	—	210	—	8509	57
Kostanjevica . .	6½	—	—	—	—	40·908	—	—	—	—	—	—	—	—	2010	—
Litija	10	4690	59	8868	39	119·761	1340	—	647	—	400	—	5529	83	8873	70½
Logatec (Planina)	—	5031	41	5372	07½	47·277	814	47	2644	68	—	—	160	—	5632	49
Metlika	10	2300	—	2332	83	82·430	625	99	354	71	344	28	104	83	2196	45
Mokronog . . .	99	2380	—	3356	81	63·450	1402	80	475	88	209	—	200	—	2704	83
Tržič	7	800	—	1002	48	14·042	412	25	479	97	6	—	42	98	1180	27
Vrhnika	9	3000	—	3024	22	63·851	1058	80	344	07	239	10	91	78	2508	02
Rateče	10	1524	48½	2582	93½	53·677	1635	03½	113	45	175	12	12	92½	2498	81
Radoljica	18	7536	69	8203	60	86·411	3399	50	1978	16	402	38	84	50	8730	76
Ribnica	25	4200	—	4312	28	66·054	865	40	1864	13	594	30	116	21	3779	22
Novomesto . . .	10	3250	—	3481	56	128·800	904	94½	737	96½	356	—	10	80	3396	31
Žužemberk . . .	12	980	—	1000	—	48·406	624	26	93	63	167	—	9	63	1009	80
Senožeče	10	1438	—	3693	26	20·882	93	80	414	70	71	71	19	87½	3382	47
Zatičina	4	1080	—	3201	66	27·779	298	80	111	61	219	56	155	91	835	48
Kamnik	6	4464	38	4478	93	103·423	2087	53½	—	—	305	—	1309	74	3947	77½
Trebnje	5	973	—	1041	47	54·534	511	62	179	14	201	—	25	20	1046	26
Črnomelj	20	3162	50	3275	47½	130·721	286	07	1984	59	196	—	121	81	3077	22
Vipava	9	1946	60½	1959	88	27·145	73	22	472	38	103	86	13	59	2027	63
Skupaj .	—	97551	57½	120470	88	2058.225	28615	86½	21983	51½	6079	31	8981	22	91778	48½

Amerikansko-holandsko ravnanje pri spravljanji sena in otave.

Saksonski poljedelski časnik popisuje ravnanje Amerikancev in Holandcev s senom in otavo sledeče: Trava pokošena se mora spraviti kmalu po košnji, in tudi, če bi deževalo. Spravi se zvela trava v obzidje hiši podobno, pa brez strehe; dnó obzidja, katero je se ve da brez oken, je tlak iz cementa. V tako obzidje se zmeče trava, se v njem razdelí čez in čez enakomerno in se sproti dobro tlači in to tako, da vsak delavec nima tlačiti več kakor 2 do 3 štirjaške metre in paziti ima na to, da je vsa trava pohojena enakomerno. Kedar je obzidje napolnjeno s travo do vrha, naložé se vrh trave

deske in naloži se na-nje enakomerno po 500 kil teže na vsak štirjaški meter bodi-si kamenja, bodi-si peska v žakljih ali druzih za to pripravnih težkih reči; čez vse to pa se napravi streha. Ako je pokošena trava zeló bilkasta, da se ne dá koj surova dobro stlačiti, treba je čakati, da zvene in se potem bolj poleže.

Obtežila travo še bolj stlačijo, tako, da se ves zrak odmakne iz nje in potem trava ne more ne plesnovati, ne gnjiti, tudi ne zgreje se ne, kakor tako zvano „rujavo seno“, temveč ohrani prvotno barvo, postane samo malo kiselkasto, kar pa daje za živino prijeten okus. Taka krma ne zgubi skoraj nič svojih prvotnih redivnih delov, kakor se to zgodi pri suhem senu, in živina jo povživa slastno.

Na Holandskem napravijo to še z veliko prvotno pripravo s tem, da v zemljo zabijejo krog suhega prostora v tla 6 kolov, te zvežejo na sredi in pri vrhu, tako, da jih teža ne razžene, vmes pa natlačijo vrh 6 centimetrov debele podlage surovo travo, katero stlačijo in obtežé, pa pokrijejo, kakor to storé Amerikanci.

Gospodarske novice.

Koliko je v našem cesarstvu dolgá zavarovanega na zemljiščih in hišah.

Štatistika sklenjena dne 31. decembra 1881. l. kaže nam, da je bilo v posameznih deželah na posestvih zavarovanega dolgá, in sicer:

na Niže-Avstrijskem	581,046.500	gold.
„ Gornje-Avstrijskem	140,624.400	„
„ Solnograškem	35,950.300	„
„ Štajarskem	258,689.930	„
„ Koroškem	64,662.400	„
„ Kranjskem	65,232.170	„
„ Tirolskem	188,044.300	„
„ Českem	1.012,891.100	„
„ Moravskem	296,420.630	„
„ Šleskem	78,965.880	„
„ Primorskem	57,122.800	„
„ Gališkem	245,921.590	„
v Bukovini	22,730.000	„
v Dalmaciji	13,698.000	„
	3.062,000.000	gold.

V primeri prebivalstva spada teh dolgov na enega prebivalca:

na Niže-Avstrijskem	249	gold.
„ Gornje-Avstrijskem	185	„
„ Solnograškem	219	„
„ Štajarskem	213	„
„ Koroškem	185	„
„ Kranjskem	135	„
„ Tirolskem	233	„
„ Českem	182	„
„ Moravskem	137	„
„ Šleskem	139	„

Nekaj o napakah pri mleku.

(Dalje in konec.)

Zarumenelo mleko, oziroma mleko, katero zarumení, loči se od zadnjič popisanega plavega mleka samo v barvi. Vzroki tej napaki pa so prav isti, kakor pri plavem mleku, pa tudi pripomočki, odpraviti jo, so enaki, kakor pri prvo omenjeni napaki. Primeri se pa celó, da se obe ti napaki, namreč plavost in zarumenelost, pri tistem mleku prikažete ob enem; ako se to primeri, postane mleko konečno zeleno. — Od zarumenelega mleka loči se bistveno mleko, katero je koj namolženo rumeno. To se pripeti po uživanji rumene pese ali druzih rumenih rastlin, včasih pa tudi pri jetrnih boleznih. Pa razloček je ta, da je zadnje omenjeno mleko redno tudi grenko; mleko pa, katero je rumene barve od rumeno-barvene piče, je čisto dobrega okusa, in, ker je surovo maslo umedeno iz smetane od rumenega mleka celó lepše memo navadnega, spečá se v kupčiji boljše.

Prav pogostna napaka mleka je ta, da se smetana posneta ne umede ali celó ne ali vsaj še le po zeló dolgem medenji. — Vzroki te napake so ali napačno kisanje smetane ali za medenje neugodna gorkota izrekoma soparica pred hudo uro. Nahajajo se pa tudi krave, ki dajo redno tako mleko in smetano, da se zmiraj zeló nerado umede, ne da bi bilo mogoče najti temu pravi vzrok. Pripomoček zoper to napako je: da se smetani dodá nekaj vinskega jesiha ali pa pepelike ali pa ogljenokislega natrona.

Narodno-gospodarske stvari.

Vojska pijančevanju!

Moravski državni poslanec dr. vitez Proskowetz razpošilja sledeče pomenljivo vabilo:

„Prav prestrašiti se mora vsak, ki gleda globokeje v naše razmere, ko zapazi, da zraven druzih socijalnih zlegov in v zvezi ž njimi se pri nemalem številu prebivalstva tudi našega cesarstva kažejo znamenja fizične spridenosti in nravne podivjenosti, ki so obžalovati tem bolj, čim jasneje nam postaja to, da bo prihodnost stavila nam naloge, katerih rešitvi bi utegnili biti kos le, ako se je lotimo z vsemi močmi in najjasnejim spoznanjem onih dolžnosti, katere od posameznika čedalje bolj zahtevajo trdnega in nesebičnega delovanja v prid vsem.

Polje, na katerem zamoremo prav natanko in gotovo slediti pogubnemu strupu od njegovega početka in v vseh podrobnostih njegovega razdevajočega vplivanja, polje, na katerem se morda najbolje in najnagleje more spoznati pomen zlega in njega ozdravljivost, — to je polje pijančevanja.

Leto za letom narašča v domovini naši povodenj alkoholizma, ki duševnemu in telesnemu zdravju pogubno z nevarno naglostjo malih živalic ravno tako gospodarsko stanje, kakor nravno moč obširnih ljudskih stanov prav žalostno nazaj potiska, razvezajoč divjo vrsto žalostnih zlegov. Alkoholizem pokončuje desetino prebivalstva delavcev, za njem mre jih čedalje več in ravno tako množi strašno število zmešanih na duhu in samomorov; on razdeva zdravje, delavno moč starišev in nareja njihove otroke bolehajoče, usmiljenja vredne dediče nezasluženega trpljenja in pohabljenja. Po njem oslabijo se vsi organi, vsi udi pijanca, da niso več tako trdni za življenje in proti boleznim. Pijanec je javen izgled pohujšanja, pogrezne se do beračonskega vlačugarja, do splošno škodljivega zanikrneža. Premoženje, telo in zdravje, rednost, nravnost, nadarjenost, občutki, dobrovoljnost, — vse propade; zgubi se zavest dolžne odgovornosti proti rodovini in bližnjim, s tem prav človekova predpravica brzdati samega sebe, in nravna zavest. Hudodelstva postajajo naglo čedalje gosteja in hujša, vojaška zmožnost trpi veliko škode; naklada se čedalje veče breme podpor državi, občinam, posameznim.

*

Ako se prašamo, če se navzlic tako žalostnim prikaznim zares nič storiti ne dá, če smemo brez očitanja vesti roke križem držati v tem, ko se med prebivalstvom godé najnevarnejše premembe pred našimi očmí, moramo pač res pripoznati, da se ona strupenina, ki žuga razdjati družbinski organizem, dá le nekoliko pripeljati do očitnih vzrokov nazaj, da se dá z velikim prizadevanjem vseh stanov odstraniti le v mali meri ter omejiti v svojih nasledkih.

Tem bolj pa je naša sveta dolžnost, kolikor poznamo vidne vzroke in vemo pripomočke zoper nje, z vsemi močmi vstaviti propadanje, ki kakor vsako pogrezovanje z geometrično zmiraj večo naglostjo s časom napreduje.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarsko-poučne stvari.

Novi gospodarski stroji.

Spisal Ivanov Gabrovčan.

(Dalje.)

II.

Prišel je tudi stari Maticelj pogledat to novo iznajdbo. Ogledal in pretipal ji je vse dele in potem ves zadovoljen prikimal Posojniku:

„Hej, Janez, kedo bi bil mislil, da bodemo na stara leta nehali natvezati ona jermena na cepcih!“

„Tudi cepcev in betic ne bode treba več kupovati. Stali so te gotovo toliko, kot mlatilnica, če jo za par dni najameš. Pa poslušaj me, Maticelj, da ti povem kaj več o koristi mlatilnic. Koliko je uže vredna ta hitrost! Pomisli tudi, poprej smo tolkli in tolkli to snopovje po 3 in celó 4 tedne, da se je uže v klasji moka delala, pa meniš, da je šlo zrno ven? Eh, kaj še, prav žalost in nevolja me je obhajala, ko sem včasih pregledoval omlačene otepe, v katerih je bilo še vse polno rumenega žita. Ta nova mašina pa osmuče hitro celi snop, in če dobiš kako zrno na klasji, dam ti za vsacega šestico.“

„Da, to je pa res, čisto pa dela, čisto. Koliko smo razbijali prejšnja leta kak nasad po cele ure. Vroč pot nam je lil po čelu. Ko je ono leto na sv. Medarda deževalo, ter smo imeli celo poletje mokro, nisi pač mogel žita z lepa posušiti. Koliko se je izgubilo žita! In ta mašina tudi vse mokro klasje omlati, vsaj se žito lahko tudi pod streho posuši. Poprej je moralo snopovje v kozolci viseti po 3 tedne in še več, ker na podu ni bilo prostora za-nj, a če ni bilo popolnoma suho, se tudi ni dalo omlatiti. Med tem časom ga je obirala žival, dež ga je pral in kvaril, da vselej ob setvi še kaliti ni hotelo. Zdaj pa porabim hitro dobro priliko, ko je žito suho, pa ga spravim na pod, ker mlatilnica zavzema prav mal prostor.“

„Veš ti, kaj mi je posebno všeč, Maticelj? Zdaj ne bo treba več gledati najetih mlatičev, kako se po celi mesec plazijo okoli oglov. Lenuhi so komaj privzdigovali cepce, ter rajše tje v kuhinjo in vežo režali. Da ti po pravici povem, ko bi jih ne bil sam priganjal, ne vem, ali bi bil mogel izhajati v slabih letinah za njihovo hrano z onim žitom, ki so ga oni namlatili. Najemnine so dobili skoraj več, kot je bilo včasih žito vredno.“

Prišla sta pogledat mlatilnico tudi kovač in kolar, dva prav razumna rokodelca. Ko sta vse prav natanko ogledala, prepričala sta se, da to ni taka umetnost. Prosila sta Posojnika, da jima je posodil mlatilnico, da doma vse pregledata. In poslušajte: prosta kmečka rokodelca prerisala sta vse dele stroja ter železo dala vlit v ljubljanski fabriki. Kovaško delo je kovač sam opravil, a les, ki je prišel prej tako drag iz Nemškega, otesal je kolar. Vsaj je dosti bukev na Kranjskem. Ni minulo pol leta, ko je imela naša vas 5 mlatilnic, eno fabriško in štiri cenejše domače, ki niso mnogo zaostajale za Posojnikovo fabriško.

Ako pa mislite, da so vsi blagrovali mašine, se zeló motite. Mnogo nasprotnikov je imela ta novotarija. Najbolj, se ve da, so se hudovali na mašine tako imenovani poljski tatovi, oni malopridneži, ki so ob setvi in žetvi pod senco ležali. Ko je pa trpin kmet žito obesil v kozolec, kjer bi se moralo sušiti po 3 tedne in še dalje, izmikali so mu snopove iz kozolca. Sedaj ti ne bodo več imeli časa krasti, in če bi kje bilo nevarno, se tudi lahko malo straži teh par dni. A prej to ni bilo mogoče, ko se je moralo žito toliko časa sušiti, in potem še dalje mlatiti.

Tudi najemnikom ni bila mlatilnica po volji, vsaj pa tudi ni čudno. Poprej so čez mesec dni pri dobrem kmetu štirje najeti mlatiči dobivali na dan po 50 kr., toraj znese za vse štiri 60 gold. mesečno, a kje je pa hrana? In pri vseh teh stroških je še težko dobiti vrednega delavca.

Slamnati krovci tudi niso mlatilnic hvalili. Bil je pa ta-le vzrok. Mlatilnica je slamo tako omečila, da jo je kmet odslej rajše porabil za živino; mešal jo je med mrvo, in mogel je tudi par repov več rediti na leto. Tako se mu je pomnožil njegov pravi zaklad, živina in gnoj, ki je pač bolj koristen za kmeta, kot smodnik za vojaka, dobro je uplival na njegove poljske pridelke. Poprej je bila slama trda, živina jo je nerada jedla, ter ni kazalo drugo, kot na streho ž njo. A ta mlatilnica je vse predrugačila. Strehe so začeli kriti z opeko ali pa s platičem (kamenite pločice), in taka streha je trajala leta in leta. Z mnogo mirnejšim srcem je odslej zaspal naš kmetič, vsaj so bile hiše in druga gospodarska poslopja varna pred ognjem. Ljudje, ki stanujejo po mestih, v katerih ne vidijo druzega kot golo zidovje ter mrtev kamenit tlak, oni pač ne vedó, kaj se pravi stanovati v lesenih, s suho slamo pokritih hišah, kjer najmanjše neprevidno ravnanje z ognjem zamore v malo trenutkih onesrečiti celo okolico. Ni morda grozneje prikazni na svetu, kot velik požar v burni, viharni noči. Ako nesrečni pogorelci stanujejo daleč na samoti, v ostri zimi, potem naj se usmili večni Bog! In glejte, ter strmite, vse te nesreče, da bo odvrnila ali vsaj olajšala mlatilnica! Kdor ne veruje meni, naj se sam potrudi v vas Ž., in o vsem se bo prepričal.

Če še to pristavim, da tudi zavarovalnice mnogo ceneje sprejemajo zavarovanja zidanih in z opeko kritih hiš, potem naj še kdo poreče, da novi stroji niso za nič.

Ko bi kokoši imele dar govorice, bi se tudi one s svojim rudečečopastim petelinom vred potožile na mlatilnico. Kako zadovoljno so pa tudi brskale po celi mesec in še dalje okoli poda, ter zatresle dosti perja in druge nesnage med žito in slamo, da je še celó živina bolehala. Žito so razmešale po plevih in razbrskale celó na travo. Mislim, da ni gospodarja daleč na okoli bilo, ki bi se ne bil o mlatvi najmanje vsak dan parkrat z ženo skregal zavoljo kuretnine. Ko bi bile samo žito zobale, naj bi še bilo, bi vsaj gospodinje boljši močnik kuhale. No, zdaj jih bo to minulo.

Še eno razvado je odpravila mlatilnica. Ker je mlatva trajala dober mesec, znali so mnogi lenuhi porabiti to priliko, pa hajd vrečo v roke! Prosili so žito od kmeta do kmeta, na pol so s silo jemali in lahko si videl vsak dan med njimi korenjake, ki bi bili za vsak pretep pripravljeni, a cepca se jim ni dalo vihteti. Saj je bila pa tudi boljša njihova, priberačili so dokaj

več, kot bi bili v potu svojega obraza zaslužili. Vsi ti „nebodijihtreba“ so izginili, ker je bilo žito prehitro omlačeno. Se ve da ima tudi mnogo potrebnih revežev, ali taki tudi uže poprej niso mogli okoli nositi polnih vreč; usmiljeni ljudje na take tudi zdaj niso pozabili.

(Dalje prihodnjič.)

Poučne stvari.

Stariši, pomagajte učiteljem pri odgoji otrok.

Spisal J. Dimnik.

(Konec.)

Pa vse to še ni zadosti. Iz vrta je treba slaba zelišča iztrebiti, potem se pa mora z dobrim semenom obsejati in z lepimi cvetlicami nasaditi. Matere morate iz otrokovega srca vse hudo in slabo izganjati in dolžnost vaša je potem, da vrtec otrokovega srca z dobrim semenom, z lepimi nauki obsejete. V mehko, še nedolžno srce morate vsaditi blage cvetlice lepih čednosti, kakor: pobožnost, ponižnost, čistost, pokorščino, pridnost, zmernost, varčnost, potrpežljivost, resničnost, zlasti bogaboječnost, ki naj otroka povsod spremlja. Skrbna mati ima noč in dan svoje pazljivo oko nad svojim ljubeznjivim detetom odprto ter gleda, kaj misli, dela in počenja. Njeno uho čuje vsako najmanjšo besedo, katero njen otrok spregovori in njeno „materno srce“ vedno bíje za blagor in srečo njenega otroka. Blagor taki materi! Oče naj pa materne skrbi in prizadevanja pri odgoji otrok s svojo veljavo in moštvom podpira ter naj stojí kot strah za maternimi nauki in svarili.

Ko otrok tacih starišev doseže postavno starost, ga pošljejo z veseljem v šolo in ker je lepega in čednega obnašanja uže doma vajen, se tudi v šoli lepo vêde, tako da postane izgled vsem drugim učencem in veselje učiteljevo. Ko pride iz šole domu, ga mati popraša, kaj se je novega naučil in kakošno nalogo ima ter mu ne dovoli poprej druzega dela, dokler ni izvršil svoje naloge.

Skrbni stariši ne pusté svojemu otroku brez važnega vzroka šolo zamuditi ali zanemariti. Razumen oče ne bode godrnjal, če je njegov sin v šoli kaznovan in morda mati tudi ne bo nič zoper to imela, če se njeni hčerki v šoli napake mehko očitajo.

Brezskrbno in neusmiljeno mater morem taisto imenovati, katera pusti svoje nedolžno dete brez vse skrbi med popačenimi otroci in katera za vse drugo bolj skrbi kakor za osodepolno prihodnost lastnega otroka. Premnogo mater je, katere vso odgojo na šolo odlašajo ter zahtevajo od nje, da naj ona prevstroji njenega popačenega otroka v dobrega človeka. Ali — to delo ni tako lahko, kakor si marsikdo misli. Reči moram: „ubogi učitelj in uboga šola, katera mora take otroke odgojevati.“

Marsikatera mati se izgovarja, da je njeni otrok še premlad, da bi ga učila in kaznovala. Verjemite mi, da si dete dobro zapomni, kar je enkrat storilo, in ako mu nikdo ne brani, stori v drugič, v tretjič itd. Veliko je tudi tacih mater, katere se ne delajo samo slepe pred svojimi otroci, temuč nečejo tudi nobene njihove napake slišati, ako jim jo kdo drugi pové. Ta, manj ali bolj samovoljna slepota mnozih mater je ena največih težav v prvi otroški odgoji.

Ko otrok odraste in tudi tembolj siten in nadležen postane, ga pošljejo v šolo — pa le večidel zavoljo tega, da domá sitnosti ne prodaje. Taka mati gotovo ne pomisli, kako veliko in težko breme je učitelju naložila. Učitelj ima sedaj nalogo, popraviti vse, kar je mati v prejšnjih letih zanemarila; on mora spoznati vse razuzdanosti in razvade otrokove ter z velikim trudom razlagati, kaj sme in kaj ne sme storiti. Čudež smemo imenovati, ako iz tacega otroka res katerikrat prida človek postane. Navadno je s početka starišem nadležen, potem ga dobi šola za pokoro in nazadnje pa pade sodniji na glavo.

Da bode toraj težavno in važno delo starišev in učiteljev v odgoji otrok dober vspeh imelo, se morajo stariši in učitelji eden druzega podpirati in skupno delati, kajti združene moči več opravijo, kakor posamne.

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Kar zadene godbo italijanskih pešcev, čul sem jo večkrat, vem pa ne natančno, je bila li to prava, pri nas tako imenovana „vojaška banda“, ali pa so bili le trobentači (Hornisten). Bolj gotovo je prvo, ker je korakala godba vselej na čelu večih vojaških oddelkov. Kaj bolj primitivnega si človek skoraj komaj od vojaške godbe misliti zamore. 16 mož, razredjenih v štiri vrste, v eni roki držeči puško čez ramo, v drugi roki pa majhno kratko trobentico, godlo je enoglasno (unisono) tako priproste napeve, da se mi je v resnici zdelo vse le kot otroška igrača. Dá! bil sem celó tako malopriden, da so se mi vselej silile v spomin misli: Ako bi prišel od kod kaki sovražnik, Bog vé, kaj bi ti-le možiceljni prej pometali iz rok: puške ali pa trobentice.

Prilika mi je bila videti tudi talijanske lovce, katere ondi imenujejo „Alpino Bersaglieri“. Kar je res, je res: ti so pa uže bolj čvrsti, močni, ter precej veliki fantje. Hoja njihova je vedno in vsaki čas, ako so tudi na priliko na sprehodu, urna, naskočno-nagla (Sturmschritt); gibanje trupla je elastično; rame nosijo visoko; sploh: vse vedenje njihovo je nekako drzovito-ponosno. Vojaška zapoved jim nek veleva tako. Obleka jim je tamno-zelena. Zgornji del života pokriva kratek jopič (Waffenrock), ki ima pri prostakih na zunanji strani rokavov in na ovratniku našite olepšave iz rudečih vrvic. Podčastniki nosijo konec rokavov in na ovratniku svitlo-rudeče našive (Aufschläge); rokavi so jim na zunanji strani obšiti z rumeno-vrvičnimi olepšavami; tudi imajo vrh ramá rumene naramnice (Epaulette). Hlače imajo dolge, ki so z jopiči enake barve; le tolik razloček je, da imajo prostaki ob straneh droben rudeč pasec, podčastniki pa precéj široko rudečo paso (porto). Za pokrivalo so jim nizki črni klobuki z zeló velikimi okrajniki; pomaknjene nosijo drzovito-ponosno na zadnjo desno stran glave (kakor pri nas na pr. pravimo „na šnajd“); čope iz kurjega perja pa imajo na njih tako velike, da sem si mislil, če bi v njih tičala tolika moč, kakor je bila v Samsonovih laséh, ne bi imel celi svet bolj hrabrih in močnih vojakov memo italijanskih „Bersaglierjev“.

Konjikov laška vojska menda nima prav veliko. V Rimu videl sem enega samega dragonca, ki je bil tudi precéj stegnjen in čvrst fant. Na glavi je imel navadno dragonsko čelado (Helm); jópa (Waffenrock) bila mu je kratka, iz tamnozelenega sukna, z rudečimi našivi na koncu rokavov in za vratom; zunanja stran rokavov našita mu je bila z olepšavami iz belih vrvic; na rami je imel zale bele naramnice (Epaulette); hlače pa imel je dolge iz svitlo-sivega sukna in z rudečo paso (porto)

ob straném. Druzih vrsta vojaščine nisem videl; sploh pa mi je bilo povedano, da se za elegantnost vojaške oprave na Italijanskem potrošijo težki novci. Toliko naj tudi še dostavim, da pri vseh vrstah italijanske vojske nosijo častniki (in menda tudi uže podčastniki) bojni pas (Feldbinde) čez desno ramo, ki je na levi strani, na pr. vrh stegna zvezan v pentljo, ter ima na obeh koncih velike kite (Quasten). Barve je pri vseh kardelih enake, svitlo-višnjeve. Le edino konjiška kraljeva straža (Corrazziere guardia del Re) ne nosi bojnega pasa.

Ko sem dospel od svoje ravno popisane popoldanske hoje zopet v „Hotel de la Ville“, našel sem večino znancev-soromarjev pripravljeno uže za odhod. Hitel sem storiti to tudi jaz. Zadeva, ki mi je prizadevala precéj veliko skrb, plača za stanovanje namreč, rešila se je zoper pričakovanje ugodno. Pogodili smo se bili sicer koj o prihodu (kar sem tudi o svojem času bil omenil), da plačevali bomo po 3 franke na dan. Ker pa zlasti v bolj večih in imenitnih hotelih znajo stranske stroške, kakor so: postrežba, luč itd., še posebej jako zasoliti, bal sem se, da se bo za te stvari zahtevalo posebno plačilo od nas. Al — motil sem se. Sedemkrat smo spali v hotelu; približaval se je sicer uže večer osmega dneva; al ker smo bili napravljeni za odhod, se tudi za ta dan plača od nas tirjala ni. Predložen nam je bil spisani račun za 7 dni po 3 franke, tedaj 21 frankov; za postrežbo, luč itd. se ni zahteval tudi sold ne. Sprevideli smo iz tega, da najemnik hotela ni le samo poštenjak, ampak tudi dober katolik. Njemu in najemniku gostilne „Hotel Roma“, kjer nas je bivala večina slovanskih romarjev, poslali so bili namreč sv. oče Leon XIII. koj prve dni našega prihoda v znamenje njihovega priznanja apostoljski blagoslov, in iz zmernega računa sprevideti smo zamogli, da je to odliko najemnik našega hotela cenil zeló visoko.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Podoba.

Povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj. Preložil L. G. Podgoričan.

I.

(Dalje.)

Zdrznil se je in ta trenotek se je stresnil na vsem telu: njega očí so srečale se z neprestano vá-nj strmečimi očmí. To je bila tista nenavadna podoba, ki je bil kupil jo v St . . . domu. Ves čas je bila skrita, zametana z drugimi obrazi — in izginila mu je bila do céla iz spomina. Kakor nalašč — še le zdaj, ko sta bila slugi odnesla vse podobe in obraze, ki so polnili delavnico, še le zdaj je prišla na vrh z drugimi deli njegove mladosti vred. Ko je bil spomnil se na to čudno dogodbo, ko je bil pomislil, da je v gotovem oziru ta čudoviti obraz bil njegovega prerojstva povod, da je denar, ta zaklad, ki je tako čudno obogatil se z njim, probudil v njem vse ničeve naklonjenosti, ki so pogubile njegovo nadarjenost — vdrla je vteklost v njegovo dušo. Ta trenotek je slugi ukazal, da mora odnesti le-ta zaničljivi obraz. Ali to ni upokojilo njegove duševne razburjenosti: do céla so bili pretresneni vsi njegovi čuti, vse njegovo telo, čutil je to strašno muko, ki se, kakor kak uničujoč izimek, resnično prikaže časi, kedar se slabe spretnosti trudijo, da bi se prikazale v razmeri, ki jih nadkriljuje, pa ne mogó pokazati se, to muko, ki v mladeniči poraja vzvišenost, a v tem, ki je prestopil domišljavosti meje, prominja se v dobrikavo hotevo, to strašno muko, ki človeka sposobi, da je grozen zločinec. Ovladala ga je strašna zavist, zavist besna. Jeza mu je vskipela v lice, ko je videl proizvod, ki je kazal nadarjenost, nje znak. Škripal je sè zobmí, požiral zavist in gledal, kakor kak bazilisk. V duši mu je vstala najstrašnejša namera, kakoršno je kateri koli človek gojil v sebi, in z vteklo močjo se je odločil, da jo vresniči. Začel je kupavati vse, kar je kaj lepšega porodila umeteljnost. Kupil je obraz za drage novce, skrbno prinesel ga v svojo sobo, lotil se ga besno, kakor kak tiger, mrevaril ga, trgal, rezal na kosce, z nogama teptal po njem in sè smehom spremljal to veselje. Neizmerna gromada bogastva mu je dajala sredstva, da je resničil to peklensko namero. Razvezal je vse svoje vrečice sè zlatom in odprl kovčege. Nikedar grozna surovost ni pogubila prekrasnih proizvodov toliko, kolikor je pokončal jih ta kruti osvetnik. O vseh prodajah, kjer je le prikazal se, obupal je vsakedo, ter ni kupil nikakoršnega umeteljniškega dela. Kazala je podoba, kakor bi bilo razdraženo nebo nalašč na zemljo poslalo ta strašni bič, kakor bi bilo v njem hotelo imeti vse nekdanje soglasje. Ta grozna strast je preskrbela mu strašno barvo: večna jeza je bivala na njegovem lici. Mrzkost do sveta in zaničljivost se je sama ob sebi javila v njegovih črtah. Kazala je podoba, kakor bi se bil v njem vtelesil tisti strašni demon, ki je vzorno bil naobrazil ga Puškin. Razen strupenih besed in večnega zaničevanja njega usta niso govorila ničesar drugega. Kakor kaka harpija, tako je ljudi napadal na ulici — in vsakdo — da, tudi znanci, ki so z daleč opažali ga, skrbeli so, da so umikali se mu, ter ogibali se takega sestanka, trdili so, da more otrovati celi ostali dan.

Svetu in umeteljnosti na srečo ni moglo dolgo časa trajati tako napihneno in nasilno živenje: mera trpenja je bila prevelika in preogromna njegovim slabim močem. Besnost, bezimnost se je zdaj pa zdaj jela kazati na njem, napósled pa je to promenilo se v strašno bolezen. Huda vročica, zedinjena s hitro sušico, polastila se ga je silno tako, da je po treh dneh bila ga sama senca. Temu so se pridružila vsa znamenja nenadne blaznosti. Časi ga tudi ljudje niso mogli vzdržati. Jele so se mu prikazavati davno pozabljene, žive očí nenavadne podobe, a njegova besnost je bila strašna o takih prilikah. Vsi ljudje, ki so prihajali k njegovi postelji, zdeli so se mu, da so strašne podobe. Podoba se je podvajala, četverila njegovim očém; vse stene so se mu zdele, da so ovešene s podobami, ki sè svojimi nepremičnimi, živimi očmí strmé va-nj; še strašne podobe so gledale sè stropa, s tal; soba se je neizmerno širila in daljšala, da bi tem več teh nepremičnih oči vmestilo se v njej.

Zdravnik, ki je bil prevzel dolžnost, da mu pomore, in ki je uže nekolikokrat slišal čudne dogodke ž njim, zdravnik je trudil se vsakojako, premišljal je tajno razmero med dozdevnimi prikaznimi in prigodki njegovega života, ali ni mogel dokazati ničesar. Bolnik ni slišal in ni čutil ničesar drugega, nego svoje muke, in dajal je iz sebe samo strašne jeke in neminljive besede. Napósled je život zmotilo mu trpenje s poslednjim, uže breziglasnim napadom. Grozno je bilo njega truplo. Niso mogli najti nič njegovega ogromnega bogastva; ali ko so bili zagledali razrezane kosce vzvišenih umeteljniških proizvodov, katerih cena je presezala milijone, preverili so se o njih strašni upotrebi.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

Zborovanje novoizvoljenega deželnega zbora postalo je zeló živahno pri razpravi potrjenja volitev vélikega posestva, o katerih je uže pred dalj časom izdal dotični odsek obširno poročilo z nasvetom, naj se potrdi izvolitev 7 poslancev vélikega posestva, izvolitev poslancev dr. Schreya, Dežmana in dr. Mauerja pa naj se zavrže. — Po razdeljenem tem poročilu došla je deželnemu zboru vloga grofa Lichtenberga, v kateri zagovarja volilno pravico svojo in onega vélikega posestnika, ki mu je dal pooblastilo. — Tudi ta vloga oddala se je verifikacijskemu odseku.

Med tem pa se je uže enkrat v preteklem tednu od dnevnega reda odstavila potrditev volitev vélikih posestnikov in pa predlog o prenaredbi volilnega reda.

Tudi preteklo soboto bila sta na dnevnem redu oba omenjena predloga. Pa razgovor poslancev obeh strank pred začetkom seje bil je jako živahen in trajal je okoli ure prej, kakor se je začelo zborovanje. Med tem odhajali so poslanci iz dvorane in v dvorano zmiraj v živahnem razgovoru.

Ko se zborovanje prične in se naznanijo navadna naznanila, pride na vrsto poročilo o volitvah vélikega posestva; v imenu odseka poročal je poslanec Krsnik z nasvetom, naj se deloma z ozirom na razloge, navedene v vlogi grofa Lichtenberga in z ozirom tudi na druge nove poizvedbe odseka za pregledavanje volitev, vsled katerih bi se mogli tudi drugi prej za neveljavne zavrženi glasovi imeti za veljavne, potrdijo volitve vseh deset poslancev vélikega posestva. — Po tem nasvetu izrekel je poročevalec nado, da bode zdaj, ko se skrči število političnih vprašanj, toliko plodonosnejše delovanje vseh poslancev deželnega zbora na polji gospodarskem.

Pri razpravi, katere se je vdeležilo razun deželnega predsednika več poslancev, ugovarjal je najprej dr. Zarnik ustnemu poročanju sklicevaje se na opravilni red deželnega zbora, temu mnenju pritrjeval je poslanec Svetec s prošnjo do predsednika deželnega zbora (deželnega glavarja-namestnika P. Grasselli-a), da naj se strogo drži opravilnega reda.

Na to odgovori predsednik zbora, da se bode to gotovo zgodilo, pa tudi brez opominjevanja. Baron Apfaltrern potem zagovarja veljavnost sklepov volilne komisije in veljavnost volitev nekakovo žugaje proti narodni stranki, da bi bilo „zaničevanje ustavno zagotovljenih pravic“ v tem, ako bi se zavrgle volitve.

Gledé ustnega poročanja omenja govornik, da pač imamo v smislu opravilnega reda tudi pismeno poročilo, katero podaja dosti gradiva izrekoma onim gospodom, kateri so proti potrditvi volitev.

Dalje govoril je poslanec Šuklje, rekši, da je popolnem prepričan o veljavnosti volitev, pa da tudi vé, da so volilci njegovi siti brezkončnega narodnega prepira, in zato bode po vsem svojem prepričanji glasoval za potrditev volitev.

Po tem, ko je večina deželnega zbora pritrdila ustnemu poročanju, pričela se je bistvena razprava, katere se je zopet vdeležilo več poslancev. Prvi ugovarjal je dr. Zarnik rekši, da bode narodna stranka nasprotnikom v posmeh, ako jih potrdi, ne da bi imela za to dosti razlogov in ne koristi druge. Dr. Vošnjak ugovarjal je z blizo enacega stališča naglašaje čast narodno. Bistveno mirno in rečno ugovarjal je potrditvi volitev poslanec Svetec ponavljaje večinoma razloge prvega poročila.

Na to odgovarjal je bar. Apfaltrern. Nadalje proti govoril je dr. Dolenc, za pa prof. Šuklje.

Potem se oglasi k besedi dr. Poklukar in govori blizo tako-le: Nisem bil namenjen spregovoriti v zadevi, katera se obravnava, toda ker bi bilo napak, ako bi ostale nekatere prej izgovorjene besede brez odgovora, hočem tudi jasno izreči svoje mnenje o potrjenji volitev, katere obravnavamo. — Gospod baron Apfaltrern trdil je med drugim, da bi bilo „preziranje po ustavi zagotovljenih pravic“ (eine Missachtung der verfassungsmässig gewährleisteten Rechte), ako bi se volitve onih dveh ali treh gospodov, zoper katere se ugovarja, ne potrdile. — Gospoda moja, tako tolmačenje ustavnih naših postav bilo bi gotovo krivo, ker vsaj ravno tako, kakor sme in je smela volilna komisija po postavi določevati o dopustljivosti volilne pravice posameznih volilcev pri volitvi sami, ravno tako ima deželni zbor nedvomljivo, v ustavnih postavah utemeljeno pravico o veljavnosti ali neveljavnosti postav soditi dokončno. Zato moram besede gospoda barona Apfaltrerna z vso odločnostjo zavrniti kot popolnem neopravičene, ker bi bilo vsaj enako preziranje po ustavi zagotovljenih pravic, ako bi se hotela deželnemu zboru odrekati pravica dokonečne razsodbe o volitvi, bodi-si, da se potrdijo ali zavržejo.

Kar se tiče volitev samih, se pač ni čuditi, ako uni gospodje, ki so imeli večino v volilni komisiji in kateri so bili izvoljeni, trdijo, da so se volitve vršile postavno in da so tedaj veljavne.

Narodna stranka pa v tem vprašanji ni enega mnenja, ampak nekateri naših gospodov poslancev trdijo v soglasji s tiskanim poročilom, da so volitve gledé treh izvoljencev neveljavne in zato naj se zavržejo, drugi pa mislijo, da ugovori zoper veljavnost niso tako bistveni in neovrgljivi, da bi se volitve mogle zavreči in zato jih hočejo potrditi. — Jaz za svojo osobo, in mislim, da je več gospodov z menoj ene misli, pa sodim, da je veljavnost volitev dvomljiva, da se po strogi sodbi brez veljavnega ugovora smejo zavreči, ako se pa hoče milejše soditi in ne tolike važnosti dajati resničnim pa večidel formalnim pogreškom pri volitvah, smejo se pa volitve tudi potrditi.

Po mojem prepričanji bila bi tedaj krivica in napaka, ako bi se ta ali uni del narodnih poslancev zato obsojeval, ako se odloči za ojstrejo ali milejšo sodbo, ker vsaka izvira lahko pravemu prepričanju.

Jaz sam nisem želel, da se danes obravnavajo te volitve in zato še pred par minutami nisem bil odločen, ali se hočem vdeležiti odločilnega glasovanja ali ne, zdaj se morem ložje odločiti, ko sem javno pojasnil svoje stališče in odločil sem se za potrditev, za milejšo sodbo posebno z ozirom na program pomirljivosti, ki je glavno vodilo sedajne vlade in pa nepozabivši zlatih besed presvitlega cesarja: Mir naredite med mojimi narodi!

Konečno govoril je še obširno gospod deželni predsednik, pobijavši ugovore dr. Zarnika in dr. Vošnjaka in trdeč, da so volitve postavno veljavne in da ugovori zoper nje niso utemeljeni. To je v daljnem vtemeljevanji vtrjeval in konečno tudi priporočal, naj se v prid dežele in zložnega delovanja volitve potrdé.

Po konečnem govoru poročevalca gosp. Krsnika, kateri je zavračal posebno ugovore dr. Zarnikove, oglasil se je k rečnemu odgovoru še baron Apfaltrern, v katerem je obrnjen zoper govor dr. Poklukarja izrekel, da ne mara poslanstva izvirajočega iz milejše sodbe večine zborove, ampak zahteva, naj se volitve potrdijo, ako so postavne, ali pa zavržejo, ako so nepostavne.

Dr. Poklukar odgovori na to, da bode deželni zbor sodil prosto po svojem prepričanji, ako bi pa gospodu baronu Apfalternu potrjenje volitev po milejši sodbi ne bila po volji, pomaga si prav lahko s tem, da tak mandat odloži.

Pri glasovanji potrdile so se vse volitve vélikega posestva proti 6 glasovom, 7 poslancev pa se ni vdežilo glasovanja.

Po tem sklenila se je seja ob 2 popoldne po predlogu dr. vit. Bleiweisa. — Sodba naša o tem sklepu izrazuje se v govoru dr. Poklukar-ja.

Postavni temelj, zavreči volitve, zdel se je večini narodnih poslancev dvomljiv, zato so tudi po svoji vesti rajši priznali veljavnost volitev. Ozirali so se pa tudi na to, kar bi se bilo prej ko ne zgodilo, da bi bila čez malo časa po odpovedbi dveh druzih poslancev velikega posestva zopet izvoljena po pravici najbolj sovražena dr. Schrey in Dežman, — odločilno pa je bilo tudi še to, da se nasprotnikom sedanje vlade ni hotel dati nov povod, zopet kričati po širokem svetu o zatiranji nemštva na Kranjskem pod ministerstvom grofa Taaffe-a in predsedstvom barona Winklerja.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (*Deželni zbor kranjski*) zboroval je včeraj nad štiri ure in rešil se je ves dnevni red. — Med drugim privolilo se je: Čipkarski šoli v Gorjah podpora 80 gold., za nakup šolskega poslopja občini jeseniški na Gorenjskem 500 gld.; obljubile so se podpore za šole tudi občinam Velike Poljane in Dobliče; ribčem s predmestja Krakovskega in Trnovskega privolila se je pogojno podpora 50 gold. za nakup nove zalege rakov; vladi se je z gorkim priporočilom za izdatno podporo izročila prošnja občin Račna, Slivnica in Št. Jurij za pomoč zoper tamošnje redne povodnji.

Prihodnja seja bo jutri zjutraj ob desetih, na dnevnem redu so poročila o več paragrafih letnega poročila, in o prošnjah, sploh o rečéh manje važnosti.

— (*Vladini svetovalec v Ljubljani pl. Fladung*) dobil je pri svojem odhodu v pokoj naslov dvornega svetovalca in se je podal včeraj za stalno v Gradec.

— (*Imenovanje sodnikov.*) Gosp. Gustav Stuhec, pristav v Novomestu, imenovan je za sodnika v Kočevji, gosp. Leop. Žužek, pristav v Škofjiloki, za sodnika v Metliki; gosp. dr. Fr. Škofic, pristav v Novomestu, za sodnika v Mokronogu.

— (*Vélika Pratika za leto 1884.*) prišla je pretekli teden na svitlo pri J. Blaznikovih naslednikih v Ljubljani. Razun kalendaričnega dela prinaša letos na novo najimenitnejše somnje ogerske, nadalje kratek popis cesarskih svečanosti s tremi podobami, in pa životopis dveh škofov slovenskih, nadškofa Golmajerja s podobo in životopis tudi letos umrlega škofa Widmarja. Razun tega prinaša „Velika Pratika“ gospodarske drobtinice.

— (*Mesečni živinski somenj*) 8. dne t. m. v Ljubljani bil je dosti dobro obiskan; prignalo se je krog 300 goved in okoli 200 kónj. Pitane živine bilo je le malo, vendar pa je bila kupčija dobra, cene primeroma visoke.

— (*Močvirski odbor*) zboruje dne 17. t. m. v prostorih c. k. kmetijske družbe, dnevni red je sledeči:

1. O nasvetih c. kr. ministerstva za poljedelstvo gledé načrta za osušenje močvirja;
2. o pomladanskem požiganji močvirja;
3. o nekaterih premembah pri močvirskem ozemlji;
4. o kopanji mejačev;
5. posamezni nasveti.

— (*Vinska letina*) je, kakor čujemo, po Goriškem izvrstna in bogata, v Vipavi slaba, po Dolenjskem in Štajarskem pa se bode pridelalo malo, toda dobrega vina. Cena moštu je po Dolenjskem uže zdaj primeroma visoka.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Vsled vabila cesarjeviča Rudolfa prišla sta na lov kralj saksonski in pa princ Viljem nemški. — Delegaciji sklicani ste za 23. dan oktobra na Dunaj.

— Električno razstavo še dan za dnevom obiskuje veliko ljudstva, trdi se, da ne bo podaljšana čez konec tega meseca.

— Časniki „Vaterland“, „Fremdenblatt“, „Presse“ in „Wiener allg. Zeitung“ so zeló zadovoljni s potrjenjem volitev vélikega posestva v deželnem zboru kranjskem. „Presse“ piše med drugim: Najmirnejše glasé se poročila iz Ljubljane, čin, ki je pripraven, nespravljive vseh strank napolniti z globoko žalostjo. — Drug časnik zopet pravi: Zadnja seja deželnega zbora zna biti za Kranjsko trajnega pomena.

Ogerska. — Deželni zbor ogerski obravnava uže tretji dan vprašanje hrvatsko, skrajna levica sicer napada vlado, pa izmed velike zborniške stranke ga ni ne enega, ki bi se protivil predlogu ministerskega predsednika, ali, ki bi vladi očital spravljivost nasproti Hrvatom. Kakor obravnava zdaj teče, bo razpor kmalu poravnan. — Oddelek ljubljanskega polka vrne se ravno danes s Hrvaškega nazaj v Ljubljano. — Vsi trije morilci Majlata obsojeni so na smrt, vložili pa so vsi takoj pritožbe.

Francoska. — Po sprejeti odpovedi dosedanjega vojnega ministra Tibaudina, najbolj brezozirnega nasprotnika Nemške, govori se zanesljivo, da mu bode za naslednika imenovan general Campenon. Povod odstopu prvega bila je dogodba s kraljem španjskim v Parizu. — Poročila iz Kohinkine so za Francoze nekaj ugodnejša, ker so se Mandarini v Delti podvrgli.

Bolgarska. — „Sobranje“ potrdilo je z veliko večino pogodbe zarad odškodovanja Ruske in zarad zveze železnic. Minister unanjih zadev izrekel je, da bode zdaj, ko je Turška odpovedala trgovinske pogodbe, mogoče skleniti nove koristi Bolgarske ugodne pogodbe.

Iz Beligrada. — Kralj dá jutri na čast novemu ministru obed; v petek pa se odpelje minister vnanjih zadev Bogičević na Dunaj, da izroči pisanje, s katerim je bil poklican od tamošnjega poslaniškega mesta in da potrdi pogodbo konference četvorice. — Pri obedu dné 7. t. m. danem na čast odstopivših ministrov, zahvalil se je kralj vsem za triletno dinastiji in deželi zvesto službovanje in je izrazil obžalovanje, da se mora od njih ločiti, pa po razmerah v deželi je tega treba.

Nemška. — V Berolinu izhajajoč list „Kreuz-Zeitung“ piše gledé prihodnosti Hrvatske iz Dunaja: Na dunajskem dvoru opazujejo se vplivi za Hrvatsko. Nasprotniki dualizma so za to, da se razdeli država na troje. Da se upogne madjarsko nadvladanje, naj se osnuje Velika Hrvatska z Bosno in Hercegovino.

Žitna cena

v Ljubljani 3. oktobra 1883.

Hektoliter: pšenice domače 8 gold. 29 kr. — banaške 8 gold. 99 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 74 kr. — rží 5 gold. 36 kr. — ječmena 4 gold. 23 kr. — prosa 5 gold. 34 kr. — ajde 5 gold. 4 kr. — ovsa 2 gold. 92 kr. — Krompir 2 gold. 80 kr. 100 kilogramov.

Odgovorni vrednik: **Alojzij Majer.** — Tisk in založba: **J. Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.